

Motion till riksdagen 2012/13:Fi202

av **Ulla Andersson m.fl. (V)**

Tillsättning av en personalförsörjningskommission

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en personalförsörjningskommission.

Motivering

Den kommande generationsväxlingen på arbetsmarknaden har diskuterats under lång tid. Nu är de stora pensionsavgångarna här och alltför lite har blivit gjort för att möta de utmaningar som följer av dessa. Välfärdsverksamheterna inom kommunsektorn har högst antal pensionsavgångar och har redan i dag svårt att få tag på utbildad arbetskraft. På grund av de brister som finns inom äldre- och barnsomsorg arbetar många, framförallt kvinnor, deltid. Cirka 70 procent av all omsorg till äldre som bor hemma ges av familj, släkt och vänner. Av denna anhörigvård står kvinnorna för ca 70 procent och ca 100 000 personer, varav en stor majoritet är kvinnor, har gått ned i arbetstid eller helt slutat arbeta.

Cirka 1,6 miljoner människor kommer att lämna arbetsmarknaden av åldersskäl fram till 2025. För kvinnor finns en stor obalans mellan tillträdande och åldersavgångar. Det hänger samman med att kvinnor har ett lägre arbetskraftsdeltagande och lämnar arbetsmarknaden tidigare än männen. Gapet mellan tillträdande och åldersavgångar bland kvinnor växer successivt ända fram till år 2018, då det är som störst. För männen uppstår inget liknande gap, utan tillflödet balanserar i stort sett åldersavgångarna under perioden fram till 2025. Fler kvinnor skulle alltså kunna delta i arbetslivet och här finns stora outnyttjade möjligheter, framför allt i gruppen utlandsfödda kvinnor.

De senaste årtiondena har det demografiska tillskottet i arbetskraften uppgått till 15 000–25 000 per år. Kommande årtionden ändras förutsättningarna drastiskt. Den demografiska effekten på arbetskraftsutbudet kommer att

Fel! Okänt namn på

sjunka till i genomsnitt 2 500 per år och vissa år kommer tillskottet t.o.m. att vara negativt.

Det finns stora regionala skillnader i antal pensionsavgångar och ny arbetskraft till arbetsmarknaden. Lägst åldersavgångar fram till 2025 har Solna, med 27 procent. Högst har Övertorneå med drygt 49 procent, tätt följt av Överkalix, Ljusnarsberg, Gullspång och Pajala.

Nästan alla skogslän – Gävleborg, Norrbotten, Västernorrland, Värmland liksom Kalmar och Gotland beräknas få stora åldersavgångar inom den offentliga tjänstesektorn. Störst antal åldersavgångar sker generellt i kommuner med mindre än 12 500 invånare och lägst andel åldersavgångar har storstäderna.

Många yrken inom den offentliga sektorn har åldersavgångar på över 50 procent de närmaste åren.

Det är dags att ta ett helhetsgrepp och det finns möjligheter. En ökning av det genomsnittliga arbetskraftsdeltagandet bland utlandsfödda till den nivå som råder i kommunen med det högsta arbetskraftsdeltagandet bland utlandsfödda motsvarar ett arbetskrafttillskott på ca 200 000 personer. Skillnaden mellan kvinnors och mäns sysselsättningsgrad uppgår i dag till ca 5 procentenheter. Sysselsättningsgapet indikerar att en ökning av kvinnors förvärvsfrekvens är helt avgörande för den framtida personalförsörjningen.

Vänsterpartiet menar att det är dags att ta ett övergripande ansvar i frågan och tillsätta en personalförsörjningskommission med uppdrag att föreslå åtgärder och insatser för att lösa personalförsörjningen inom välfärdsverksamheterna i hela landet. Kommissionen bör bestå av företrädare för kommuner och landsting, de fackliga organisationerna, forskare inom arbetsmarknads- och genusfrågor och företrädare för de politiska partierna. Till kommissionen bör också knytas organisationer som arbetar med landsbygdsfrågor. Vad som ovan anförs om att tillsätta en personalförsörjningskommission bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 18 september 2012

Ulla Andersson (V)

Josefin Brink (V)

Christina Höj Larsen (V)

Jacob Johnson (V)

Rossana Dinamarca (V)

Wiwi-Anne Johansson (V)